

کاوس کیانی

یک جامعه‌ی کوچکِ ایده‌آل

موضوع : بررسی یک طرح رویایی و تخیلی

درباره‌ی شریعتی

سال : ۱۳۹۶

کانون آرمان شریعتی

✦ پرسش :

● چگونه می‌توانیم، هم‌اکنون، جامعه‌ای با شرایط آرمانی مورد نظر شریعتی را، بدون کسب "قدرت سیاسی"، به صورت نطفه‌ای کوچک، و در مکانی خاص، ایجاد کنیم؟

● خب! من خیلی به این ایده‌ی شما باور ندارم. چون معتقدم که، ساختن این کُمون‌های جدای از جامعه، تا حد زیادی رویایی است. به این صورت که، فرض کنید ما برویم و چند هکتار زمین در جایی بخریم، و در آن منطقه، با گروهی از افرادی که همفکر هستیم، یک جامعه‌ی کوچک ایده‌آل بسازیم، و شروع کنیم به کار تولیدی و خدماتی، و در حقیقت، یک کشور کوچک آرمانی برای خودمان بسازیم!

● به نظر من! این نوع نگاه، که پیش از این در برخی از جریاناتِ آنارشویستی نیز مطرح شده بود، یک نگاهِ سخت ایده آلیستی است، چرا که، در دولت_ملت‌های امروزی، و به ویژه در حکومت‌هایی که دولتی سرکوبگر دارد، اصلاً اجازه‌ی این نوع الگوسازی‌ها را به ما نخواهند داد. چون این امر، به معنای نفی دولت، نفی حاکمیت، و نفی طبقاتِ حاکم است.

● پس شما از سویی قادر نیستید که از زیر چترِ یک دولت_ملتِ خاصی خارج شوید، و یک جامعه‌ی مستقل ایجاد کنید، و از سوی دیگر، در درونِ آن دولت_ملت نیز، که دارای قانونِ اساسیِ خاصی مبتنی بر نظامِ سرمایه‌داری است، یک نظامِ دموکراتیکِ سوسیالیستی اومانیستی برپا کنید!

● در آن شرایط، قانون و دادگاه آن کشور بر شما حاکم است، و در نتیجه، اگر شما مثلاً بخواهید یک شبکه‌ی تلویزیونی خصوصی بزنید، قانون آن دولت بر تلویزیون شما حاکم است. و نیز شما نمی‌توانید قانون "مالکیت اجتماعی" را در آن جامعه‌ی کوچک حاکم کنید! یک چنین چیزی در درون یک دولت_ملت غیرممکن است. در جمهوری اسلامی که اصلاً صحبت‌اش را نکنید، که به شوخی شبیه‌تر است.

● ما حتی در کشورهای غربی هم اگر بخواهیم شهری با معیارهای خاص خودمان ایجاد کنیم، یعنی یک شهرِ سوسیالیستی ایجاد کنیم، علی‌رغم آن که، از نظر آزادی‌های فردی و اجتماعی مشکلی وجود ندارد و تا حد زیادی قابل تحقق است، و سرمایه هم برای ایجاد آن شهر موجود است، و امکانات تکنیکی و زیربنایی هم وجود دارد، باز هم مطمئن باشید که چنین اجازه‌ی نداریم. چون این شکل الگوسازی، به نوعی، حرکتی در راستای نفی نظام سرمایه‌داری است، و طبیعی است که به ما اجازه‌ی چنین کاری را ندهند داد.

● در حقیقت، ما تنها با تشکیل یک دولت_ملت کوچک، با یک قانون اساسی، و برخورداری از حق حاکمیت ملی، و پذیرش آن از سوی سازمان ملل است که قادریم چنین جامعه‌ی کوچک ایده‌آلی را بنا کنیم!

● فرض کنید که شما در این جامعه‌ی کوچک بچه‌دار شوید، طبیعتاً باید برای او شناسنامه بگیرید. یا بخواهید ازدواج کنید، یا طلاق بگیرید، باز هم باید بروید تحت شروط قانون آنان و قرارداد را در دفاتر آنان ثبت کنید، و اگر ثبت نکنید، باید به قانون و دادگاه آنان پاسخگو باشید، چون شما فاقد یک سیستم حقوقی مستقل هستید، ضمن آن که، قادر هم نیستید که از سیستم حقوقی آنان خارج شوید، و برای خودتان یک قانون مدنی جدایی بسازید!

● من فکر نمی‌کنم که، در جهان امروز، این ایده خیلی ارزش بحث کردن داشته باشد. نه این که خود طرح خوب نیست، نه این که آرزوی ما نیست، بلکه به این دلیل که، یک ایده‌ی کاملاً ذهنی و غیرممکن است. چون این ایده‌ی شما، نیازمند یک سرزمین مستقل، حق حاکمیت بر آن، و استقلال ملی است، تا بعد بتوان قانون اساسی و قانون مدنی خاصی داشت!

● آرزویی که امروز، در این جهان اشغال‌شده توسط آن "تثلیث شوهر و زور و تزویر"، رویایی بیش نیست!

تالار گفتمان شریعتی

آخرین ویرایش : آذر ۹۸

کانون آرمان شریعتی

